

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát č. 14

Ostrava

okresní pracoviště Karviná

Inspekční zpráva

Dětský domov
Čelakovského 1
736 01 Havířov - Podlesí
IZO: 048 004 774

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Školský úřad: Karviná

Č. jednací	132 427/98-10125
Signatura	kn3ls201

OBSAH

1. ÚVOD	4
1.1 Předmět inspekce	4
1.2 Termín inspekce	4
1.3 Složení inspekčního týmu.....	4
1.4 Ředitelka dětského domova	4
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá.....	4
2. VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DĚTSKÉHO DOMOVA	6
2.1 Výchovně-vzdělávací program dětského domova s příslušnou dokumentací.....	6
2.2 Bezpečnost z pohledu svěřence.....	6
2.3 Stimulační úroveň	6
2.4 Další informace o výchovně-vzdělávacím programu dětského domova.	6
2.5 Přehled o počtu rodinných buněk.....	7
3. ŘÍZENÍ DĚTSKÉHO DOMOVA	8
3.1 Koncepční záměry dětského domova. Plánování	8
3.2 Odborné a pedagogické řízení.....	8
3.2.1 Organizační struktura dětského domova	8
3.2.2 Personální struktura dětského domova	8
3.2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků.....	9
3.3 Kontrolní systém dětského domova. Kontrola a hodnocení	9
3.4 Informační systém dětského domova - vnitřní a vnější.....	10
3.5 Vedení povinné dokumentace	11
3.6 Úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány	11
3.7 Výroční zpráva.....	12
3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu činnosti dětského domova.....	12
4. PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI .13	
4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným dokumentům a počtu svěřenců.....	13
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek dětského domova	13
4.3 Hodnocení dětského domova z hlediska rozvoje osobnosti svěřenců, utváření všeobecné kulturnosti, osobních kompetencí, hodnotových orientací a postojů.Hodnocení dětského domova z hlediska výchovné práce (činnost vychovatelů). Hodnocení dětského domova z hlediska kvality speciálních činností (činnost sociální pracovníce, psychologa).....	14
4.4 Hodnocení dětského domova z hlediska znalosti a využívání důležitých informací o svěřencích (osobní a rodinná anamnéza, závěry speciálně-pedagogických, psychologických a psychiatrických vyšetření)	15
4.5 Hodnocení dětského domova z hlediska úrovně výsledků výchovně-vzdělávací činnosti	15
4.6 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují činnost dětského domova.....	15
4.7 Hodnocení činnosti zařízení, která jsou součástí dětského domova	16
5. ZÁVĚR	17

5.1 Závěry inspekce	17
5.2 Datum vyhotovení zprávy	18
5.4 Datum a podpis ředitelky kontrolovaného dětského domova stvrzující převzetí zprávy	18
5.5 Další adresáti zprávy	18

1. ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti dětského domova dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů (zákona č. 139/1995 Sb.).

1.2 Termín inspekce

5. 10. - 9. 10. 1998

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: Mgr. Alena Wiesnerová
Členové týmu: Mgr. Antonín Grulich
Mgr. Ludmila Konopková
Mgr. Marcela Orságová

1.4 Ředitelka dětského domova

Statutárním orgánem dětského domova je ředitelka zařízení Blažena Zdrálková, jmenovaná do funkce na základě konkurzního řízení s účinností od 15. ledna 1996. Zástupcem statutárního orgánu je Vojtěch Šomodi, který byl do funkce jmenován 20. 11. 1997.

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

- zřizovací listina
- změny zřizovací listiny - dodatek č.1
- rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení MŠMT ČR
- výroční zprávy
- organizační řád
- vnitřní řád
- statut
- pracovní plán pro rok 1998/99
- koncepce
- personální dokumentace zaměstnanců
- osobní spisy svěřenců
- zápisy pedagogických rad a porad
- domácí řád DD
- týdenní plány skupin
- denní hlášení
- sešity vzkazů
- měsíční rozpis služeb vychovatelů

- individuální výchovné plány svěřenců
- evidence kapesného
- evidence ošetřovného
- kniha návštěv svěřenců
- kniha nemocných a podávání léků
- kniha úrazů
- kniha docházky zaměstnanců
- záznamy o hospitacích a kontrolách
- zápisy a protokoly kontrolních orgánů
- hospodářská evidence
- jednací protokol
- kronika

2. VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DĚTSKÉHO DOMOVA

2.1 Výchovně-vzdělávací program dětského domova s příslušnou dokumentací

Činnost dětského domova je deklarována ve všech předložených dokumentech jako snaha všestranně nahradit svěřencům, o něž se nemůže nebo nechce starat jejich biologická rodina, péči rodiny. V žádném z předložených materiálů není přesněji specifikován typ, způsob nebo základní filozofie této péče.

2.2 Bezpečnost z pohledu svěřence

V dětském domově jsou pro svěřence vytvořeny nadstandardní materiální podmínky. Každá rodinná buňka má k dispozici vlastní prostory. Ložnice jsou určeny pro dva až tři svěřence, v době inspekce bydleli někteří svěřenci v ložnicích sami. Rovněž personální obsazení a kvalifikovanost výchovných pracovníků dětského domova je nadstandardní.

Přesto je nutno velmi často řešit výchovné problémy, od slovní a fyzické agrese přes šikanu, ničení majetku a jeho prodej, vyskytl se pohlavní styk mezi svěřenci. Dětský domov se potýká s požíváním alkoholu a kouřením svěřenců. Pokusy o zlepšení situace jsou většinou neúspěšné. Příčinou tohoto neuspokojivého stavu je nejednotné výchovné působení. V dětském domově je zřetelné napětí a nedůvěra, a to jak mezi vedením školského zařízení a jeho pracovníky, tak mezi vychovateli a svěřenci, a také mezi vychovateli navzájem.

Z pohledu svěřence je bezpečnost v dětském domově na zcela nevyhovující úrovni, mnozí, zvláště starší svěřenci, se cítí ohroženi. Této situaci je třeba věnovat okamžitou pozornost.

2.3 Stimulační úroveň

Činnost dětského domova je směřována k dodržování platných právních předpisů, avšak jejich dodržování je často jediným výsledkem této snahy. Výchovný moment je buď nepochopen, nebo nerealizován.

I přesto, že rodinné buňky jsou heterogenní co do věku i pohlaví svěřenců, neslouží toto uspořádání vytváření pocitu sounáležitosti, odpovědnosti za mladší či slabší členy téže skupiny; lze hovořit spíše o životě vedle sebe než spolu.

I když má každá rodinná buňka k dispozici kompletně vybavený kuchyňský kout, nepočítá se se samostatnou přípravou pokrmů, děti zde pouze jedí a myjí nádobí.

Svěřenci nemají žádný osobní majetek, evidují se i osobní dary a věci, které si svěřenci přivezou z domova nebo je obdrží od rodičů, takže zcela chybí výchova vztahu k osobnímu vlastnictví a péči o ně. Nejsou stanovena kritéria pro určení výše kapesného, hodnocení chování svěřenců je prováděno nahodile a neveřejně, takže se ztrácí motivační smysl.

Stimulační úroveň dětského domova je zcela nedostatečná. Svěřencům je poskytován téměř komplexní servis a nejsou nijak motivováni k práci ve prospěch skupiny; za tuto práci také nejsou odměňováni.

2.4 Další informace o výchovně-vzdělávacím programu dětského domova.

Dětský domov svým vybavením, uspořádáním, složením rodinných buněk i celkovou kapacitou splňuje podmínky pro realizaci výchovného programu dětského domova rodinného typu. Pedagogičtí pracovníci jsou absolventy různých krátkodobých výcviků a seminářů, které je opravňují k práci s dětmi a mládeží se speciálními výchovnými a vzdělávacími potřebami.

Dětem navštěvujícím základní školu je věnována odpovídající péče a pozornost při přípravě na vyučování. Ti, kteří navštěvují zvláštní školu, již tak dobře připraveni nebývají. Neuspokojivá je nabídka učebních oborů, která je k dispozici svěřencům. Nejfrekventovanější je učební obor kuchař, resp. příprava jídel. Tento učební obor je zaveden v nejbližším SOU a OU. Především z finančních důvodů není svěřencům doporučováno vyučení ve vzdálenějších učilištích.

V uplynulém školním roce navštěvovali svěřenci několik kroužků v blízkém domě dětí a mládeže, který vyšel vedení dětského domova vstříc ve stanovení úhrady za účast v kroužcích. V letošním roce se někteří svěřenci rovněž přihlásili do kroužků, přihlášky však nebyly v domě dětí a mládeže odevzdány.

Žádný ze svěřenců nenavštěvuje základní uměleckou školu ani sportovní kluby. Kroužky rozvíjející fyzickou zdatnost nebo hudební či estetické cítění svěřenců v dětském domově nepracují.

Zcela nedostatečná je především zájmová a mimoškolní činnost svěřenců s ukončenou povinnou školní docházkou, protože ti jsou ponecháni sami sobě bez nabídky smysluplného trávení volného času.

Péče o svěřence se speciálními výukovými a vzdělávacími potřebami je na velmi nízké úrovni, nedostatečná je rovněž nabídka mimoškolních aktivit, jejichž prostřednictvím by se rozvíjely schopnosti a talenty svěřenců.

2.5 Přehled o počtu rodinných buněk

Kapacita dětského domova byla v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení MŠMT stanovena na 36 svěřenců, což představuje tři výchovné skupiny dětského domova internátního typu. V „Pracovním plánu na rok 1998-99“, tedy v interním předpise, je stanovena kapacita dětského domova na 33 svěřence. Ke dni inspekce byli v zařízení celkem 31 svěřenci.

Všichni svěřenci jsou v dětském domově umístěni prostřednictvím diagnostických ústavů nebo s jejich souhlasem. Z celkového počtu má 24 svěřenců nařízenou ústavní výchovu, pět svěřenců vydané předběžné opatření a dva svěřenci jsou v dětském domově na základě dohody se zákonnými zástupci.

Tab. 1 : počet rodinných buněk a svěřenek/svěřenců

Rodinná buňka	Počet svěřenců	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Uční	Žáci SŠ	Dívky	Sourozenci
I	10	2	4	2	2	0	3	1 x 3
II	11	2	2	4	3	0	4	1 x 3, 3 x 2
III	10	2	4	1	3	0	5	2 x 2
Celkem	31	6	10	7	8	0	12	16

V době inspekce bylo v zařízení šest svěřenců předškolního věku, kteří navštěvují místní mateřskou školu (pouze na polodenní pobyt), deset svěřenců navštěvuje základní školu, sedm svěřenců zvláštní školu a osm svěřenců se připravuje na budoucí povolání v odborných a středních odborných učilištích.

Vzhledem k nedodržování maximálních počtů svěřenců v rodinných buňkách lze tuto oblast hodnotit jako spíše podprůměrnou.

3. ŘÍZENÍ DĚTSKÉHO DOMOVA

3.1 Koncepční záměry dětského domova. Plánování

Ředitelka zařízení zpracovala v září letošního roku dlouhodobou koncepci dětského domova až do roku 2005. Obsahem tohoto dokumentu je snaha o obecnou charakteristiku dětského domova. Tato koncepce je příliš obecná a je v podstatě výčtem teoretických potřeb zařízení jak v oblasti výchovně-vzdělávací, tak v oblasti materiální.

Koncepce zpracovaná ve stávající formě nemůže sloužit jako pracovní materiál, na jehož základě by jednotlivé úseky plánovaly a zkvalitňovaly svoji činnost, nemůže sloužit ani jako výchozí materiál pro zpracovávání krátkodobých plánů výchovně-vzdělávací činnosti.

Hlavním dokumentem výchovně-vzdělávací činnosti je „Pracovní plán na rok 1998 – 1999“, který je rozpracován do čtyř kapitol. Úkoly jsou formulovány většinou obecně, v některých případech se objevují pouze proklamace. Na základě tohoto ročního plánu zpracovávají vychovatelé týdenní plány činnosti rodinných buněk, popřípadě individuální výchovně-vzdělávací plány svěřenců. Tyto krátkodobé plány jsou formální, činnosti se periodicky opakují. Nedostatkem je také skutečnost, že se na jejich sestavování nepodílejí svěřenci.

Ve zpracování koncepce dětského domova i v realizaci plánů činnosti jsou citelná slabá místa. Celkově lze tuto oblast hodnotit jako podprůměrnou.

3.2 Odborné a pedagogické řízení

3.2.1 Organizační struktura dětského domova

Statutárním orgánem dětského domova je ředitelka, zástupcem statutárního orgánu byl jmenován vychovatel. Pro případ nepřítomnosti ředitelky i statutárního zástupce jsou určeni další pracovníci pověřeni jejich zastupováním.

Dětský domov je organizačně rozčleněn na tři organizační jednotky (úseky). Samostatně, pod přímým vedením ředitelky, pracuje sociální pracovnice. Úsek výchovně-vzdělávací, do kterého jsou zařazeni všichni vychovatelé (denní i pomocní), je řízen statutárním zástupcem, úsek ekonomicko-provozní vede ekonomka zařízení a úsek stravování vede vedoucí hospodářské jednotky. Vedoucí všech organizačních jednotek jsou podřízeni přímo ředitelce dětského domova.

Ředitelka i statutární zástupce vykonávají přímou práci s dětmi, ale tato přímá práce není pravidelně zařazena do rozvrhu služeb. Je nárazová, nesystémová a neefektivní, řídí se pouze okamžitými potřebami zařízení (zástup za dovolenou, nemoc etc.).

3.2.2 Personální struktura dětského domova

Ke dni inspekce pracovali v dětském domově celkem 23 pracovníci. Z tohoto počtu je osm pedagogických pracovníků (vychovatelů), včetně ředitelky a statutárního zástupce, čtyři noční pomocní vychovatelé a jedna denní pomocná vychovatelka. Vysokoškolské vzdělání pedagogického směru mají pouze dva denní vychovatelé a jeden pomocný noční vychovatel. Ředitelka dokončí vysokoškolské studium oboru vychovatelství - etopedie v letošním školním roce. Vychovatelé mají středoškolské vzdělání pedagogického směru, jediná vychovatelka má středoškolské vzdělání

nepedagogického směru. Pracovní smlouva je s ní uzavřena na dobu neurčitou s tím, že se pracovnice zavázala zahájit v nejbližším možném termínu doplňkové pedagogické studium. Všichni ostatní pedagogičtí pracovníci mají dle vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o odborné a pedagogické způsobilosti, plnou kvalifikaci pro práci v daném typu školského zařízení.

V kategorii ostatních zaměstnanců jsou zařazeni: sociální pracovnice (úv. 1,0), ekonomka-účetní (úv. 1,0), vedoucí provozní jednotky stravování (úv. 1,0), kuchařka (úv. 1,0) tři pomocné kuchařky (úv. 1,0 + 0,75 + 0,5), pradelna-švadlena (úv.1,0), uklízečka (úv. 0,94) a údržbář (úv. 1,0).

Tab. 2: personální zajištění dětského domova

Zaměstnanci DD	Celkový počet	Z toho žen
Ředitelka	1	1
Statutární zástupce	1	0
Vychovatelé	6	5
Pomocní vychovatelé	5	4
Ostatní zaměstnanci	10	9
Celkem	23	19

3.2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Ředitelka dětského domova zpracovala samostatný dokument „Plán dalšího vzdělávání pedagogických a odborných zaměstnanců“. Tento dokument neobsahuje konkrétní stanovení termínů jednotlivých vzdělávacích aktivit, je příliš obecný.

Dle „Plánu dalšího vzdělávání pedagogických a odborných zaměstnanců“ ředitelka pokračuje a v letošním školním roce dokončí vysokoškolské magisterské studium oboru vychovatelství - etopedie na PdF v Ostravě.. Sociální pracovnice a ekonomka budou průběžně navštěvovat specializační kurzy svých oborů.

Většina zaměstnanců využívá ke svému dalšímu vzdělávání nabídek krátkodobých seminářů a přednášek pořádaných vzdělávacími agenturami, popřípadě střediskem služeb školám a Školským úřadem v Karviné.

Odborné a pedagogické řízení lze celkově hodnotit jako spíše podprůměrné.

3.3 Kontrolní systém dětského domova. Kontrola a hodnocení

Součástí Pracovního plánu práce pro rok 1998/99 je plán kontrol a hospitační činnosti. Termíny nejsou blíže specifikovány, tato činnost je v jednotlivých úkolech plánována jako průběžná. Z předložených záznamů o provedené hospitační činnosti vyplývá, že ji vykonává ředitelka dětského domova i její zástupce. Frekvence provádění kontrolní činnosti je vysoká, je pořízeno i několik písemných záznamů o hospitacích z jednoho dne. V nich se uvádí časové rozpětí, ve kterém byla práce vychovatele kontrolována, v některých případech se jedná o deset až patnáct minut.

S pracovníky je výsledek hospitace projednáván, písemný záznam podepisují. Získané poznatky z kontrolní činnosti nejsou prokazatelným způsobem řešeny se všemi pracovníky na pedagogických poradách, chybí závěry a podněty, které by vedly k vyšší kvalitě výchovně-

vzdělávací práce. Vedení dětského domova nemá zpracována kritéria pro hodnocení práce zaměstnanců.

Analýza výsledků kontrolní a hodnotící činnosti se neprovádí.

Vnitřní řád přesně vymezuje systém kontroly svěřenců, jejich osobní věci jsou například prohlíženy s cílem zabránit výskytu toxických látek a nebezpečných předmětů v objektu dětského domova. Tento řád však postrádá jasně formulovaná pravidla pro kladné nebo záporné hodnocení činnosti a chování svěřenců, která by je pozitivně motivovala a pomáhala při utváření jejich osobnosti.

Chybí hodnotící kritéria pro krácení kapesného, o jeho výši rozhodují vychovatelé jednou měsíčně bez účasti svěřenců.

Úroveň kontroly a hodnocení v dětském domově je podprůměrná.. Kontrolní systém není propracovaný, je nekonkrétní, jeho fungování je formální. Kritéria pro hodnocení zaměstnanců a svěřenců nejsou jasně stanovena, nefunguje zpětná vazba, chybí pozitivní stimulace.

3.4 Informační systém dětského domova - vnitřní a vnější

Vnitřní klima dětského domova se vyznačuje nedůvěrou mezi vedením a zaměstnanci i mezi zaměstnanci navzájem. Pozitivní vztahy mezi svěřenci a vychovateli nejsou vytvořeny, chybí vzájemné osobní vazby, u starších svěřenců převládá negativistické ladění ve směru k pracovníkům. Tato atmosféra vede k nedostatečnému toku informací v obou směrech. Sešit vzkazů obsahuje převážně informace zdravotního charakteru, denní záznamy jsou neúplné, nejsou v nich popsány závažné události v životě svěřenců.

Vedení dětského domova zpracovalo plán pedagogických rad a porad včetně předpokládaných termínů konání, není však dostatečně rozlišeno, co je pedagogická rada a co porada. Na poradách byli všichni zaměstnanci seznámeni s vnitřním a domácím řádem, pracovním plánem atd., které přijali bez výhrad. Podpisy zaměstnanců jsou připojeny na volném listu. Na volných listech jsou vedeny i zápisy z pedagogických rad a pracovních porad. Vychovatelé mají nedostatečné znalosti v oblasti obecně právní i metodické, nemají vyjasněny vlastní kompetence ve vztahu k vnitřnímu životu dětského domova.

Systém rodinných buněk funguje formálně, vychovatelé neprovádějí se svěřenci večerní rekapitulaci uplynulého dne. Týdenní komunita se v rámci rodinné buňky neprovádí, společné komunity celého dětského domova nejsou zavedeny.

V dětském domově není ustanoven samosprávný orgán svěřenců.

Vychovatelé mají možnost nahlížet do osobních spisů svěřenců. Od loňského roku vedou individuální výchovné plány, které čtvrtletně vyhodnocují, ale neprovádějí hodnocení výchovné práce se svěřencem za celý rok, objektivní posouzení negativ i pozitiv a naznačení směru výchovné práce pro další období. Individuální výchovné plány jsou zavedeny pouze u svěřenců, kteří se vychovatelům jeví jako problémoví.

Informace o svěřencích jsou na požádání poskytovány soudům, které nařídily ústavní výchovu, orgánům péče o dítě a policii. Rodičům se zachovanými rodičovskými právy jsou informace o jejich dětech, pokud o ně projeví zájem, poskytnuty písemně nebo při návštěvách.

Školy se o své žáky z dětského domova zajímají, na nedostatek informací ze strany dětského domova si stěžuje speciální škola. Vychovatelé se občas účastní třídních schůzek a vyměňují si informace s učiteli při přivádění žáků do školy.

Osvětovou práci směrem k obyvatelům a veřejnému životu města dětský domov neprovádí.

Vnitřní a vnější informační systém dětského domova je nedostatečný. Pro svoji formálnost, nefunkčnost a neúčinnost je naprosto nevyhovující.

3.5 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace je většinou zavedena v souladu s § 38a zákona č. 29/1984 Sb., v platném znění, a Instrukcí MŠ ČSR č. 29 č. j. 20 926/81-20, kterou se stanoví podrobnosti o organizaci školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, není vedena kniha úředních návštěv.

Ve vedení povinné dokumentace byly zjištěny nedostatky.

Denní záznamy (kniha denních hlášení) byly předloženy v podobě volných listů, se kterými lze samostatně manipulovat. Mimořádné události nejsou zapisovány. Sešit vzkazů poskytuje převážně informace zdravotního charakteru. Vzhledem k tomu, že mimořádné události nejsou zapsány v dokumentaci, neexistuje doklad, že při porušení vnitřního řádu bylo učiněno opatření, které je vnitřním řádem uloženo.

Zápisy z pedagogických rad a porad jsou vedeny v jedné složce, nejsou dostatečně rozlišeny, chybí usnesení a kontrola jeho plnění. Podpisy pracovníků, kterými stvrzují, že byli s příslušnou pedagogickou dokumentací seznámeni, jsou přiloženy na zvláštních listech.

Povinná dokumentace je vedena formálně, mimořádné události nejsou zdokumentovány. Úroveň vedení povinné dokumentace je podprůměrná.

3.6 Úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány

Vedení dětského domova spolupracuje s Dětským diagnostickým ústavem v Bohumíně a s Diagnostickým ústavem pro mládež v Ostravě - Koblově, které umísťují svěřence a na požádání provádějí diagnostiku aktuálního stavu. V současné době probíhá v Dětském diagnostickém ústavu Bohumín rekonstrukce budovy, proto diagnostiku provádí diagnostické oddělení při ÚSP v Ostravě - Muglinově. Diagnostické ústavy pořádají pro vychovatele metodické a školicí akce. Možnost pobytu svěřence v diagnostickém ústavu je některými pracovníky dětského domova chápána jako druh trestu pro svěřence a takto je jim i prezentována.

Kvalita spolupráce se školami, které svěřenci navštěvují, se v jednotlivých případech liší. Jako dobrá se jeví v případě základní školy.

Spolupráce se sociálními odbory, orgány péče o rodinu a dítě, Policií ČR a soudy probíhá dle oboustranné potřeby. Poradenské služby pedagogicko-psychologické poradny využívá vedení dětského domova minimálně. Starší svěřenci vyhledali pedagogicko-psychologickou poradnu spontánně.

Ředitelka dětského domova spolupracuje se Školským úřadem v Karvině, často se na něj obrací v otázkách řízení a hospodaření. Spolupráce s obcí je nárazová, magistrát přispívá dětskému domovu na letní rekreaci svěřenců.

Úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány je podprůměrná. Vedení a pracovníci dětského domova nejsou aktivní při hledání účinných forem spolupráce.

3.7 Výroční zpráva

Výroční zprávy o činnosti i hospodaření byly sice zpracovány, ale nepostihují všechny oblasti vymezené § 17e odst. 2, 3 a 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Výroční zpráva o činnosti je pouze výčtem akcí, které svěřenci, popřípadě pedagogičtí pracovníci, během roku absolvovali.

Výroční zpráva o hospodaření je opět pouze výčtem, respektive zhodnocením výsledku hospodaření dětského domova.

Z úrovně výročních zpráv vyplývá, že ředitelka nemůže tyto zprávy využívat pro plánování další činnosti dětského domova.

Výroční zprávy nebyly prokazatelně projednány ani podepsány všemi pracovníky dětského domova.

Úroveň výročních zpráv je podprůměrná.

3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu činnosti dětského domova

Rozpočet dětského domova přidělený zřizovatelem prostřednictvím školského úřadu je nižší než v roce minulém, ale jeho výše i tak umožňuje zabezpečit provoz i náklady na výchovu a vzdělání. Finanční prostředky v něm obsažené nejsou vhodně využívány ve prospěch svěřenců.

Kapesné je vypláceno dle platné vyhlášky, evidence je vedena. Kapesné není správně pochopeno jako nároková částka pro svěřence, se kterou je potřeba naučit se hospodařit, ale jako druh odměny. Přestože nejsou stanovena kritéria pro krácení částky, je kapesné kráceno u převážné většiny svěřenců. Rozhodují o tom vychovatelé jednou měsíčně a bez účasti svěřenců. Někteří svěřenci si hradí z kapesného část nákladů na vzdělání, např. učebnice a školní potřeby, nebo hradí stanovenou částku za ztracený či prodaný předmět, který ovšem dětský domov nezakoupil, protože šlo o sponzorský dar pro konkrétní dítě. Osobní dary svěřencům, sponzorské i další, jsou evidovány a pokládány za majetek dětského domova.

Ošetřovné je stanoveno a vybíráno v souladu s platnými předpisy, dlužné částky jsou vymáhány s obtížemi. Sirotčí důchody jsou ukládány na vkladních knížkách na jména svěřenců.

Vedení dětského domova využívá možnosti požádat magistrát města o finanční příspěvek na prázdninové aktivity. Magistrát zpětně kontroluje, zda byly tyto peníze vynaloženy v souladu s účelem, na který byly poskytnuty.

Dětský domov občas získává od sponzorů menší jednorázové finanční částky, které jsou darovací smlouvou účelově vázány.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu nejsou zřetelně využívány ve prospěch svěřenců, protože výchovně-vzdělávací program tohoto zařízení je nejasný. Tuto oblast lze hodnotit jako podprůměrnou.

4. PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným dokumentům a počtu svěřenců

Dětský domov je umístěn v budově zrušené mateřské školy. K dětskému domovu přísluší zahrada, která není nijak účelově upravena. Je zde vybudováno pouze jedno pískoviště. Zcela chybí vybavení pro sportovní a rekreační činnost starších svěřenců. Dětský domov má ve vztahu k počtu svěřenců odpovídající prostorové podmínky. Budova dětského domova je rozdělena na tři samostatná oddělení s vlastními vchody. Dvě oddělení jsou v prvním patře, jedno v přízemí budovy. Kromě prostor jedné z rodinných buněk je v přízemí ještě provozní a administrativní část domova, tj. kuchyně, prádelna, sklady atd. V každém oddělení jsou samostatné ložnice, ve kterých jsou ubytovány 2 - 3 děti, klubovna s kuchyňským koutem s nejnutnějším vybavením, dvě sociální zařízení, zvláště pro dívky a zvláště pro chlapce, které jsou na velmi dobré úrovni. Pro běžné praní osobního prádla svěřenců slouží společná prádelna s automatickou pračkou. Pro službu konající vychovatele jsou zařízení uzamykatelné vychovatelny. Prostory dvou rodinných buněk v prvním poschodí jsou propojeny největší místností v budově. Zde je umístěn stůl na stolní tenis bez potřebného vybavení a piano, nedostupné pro běžné hraní, protože je uzamčené. V průběhu roku je místnost využívána jen sporadicky pro pořádání společných akcí, například vánoční posezení, rozloučení se zletilými svěřenci a podobně.

Kromě kanceláří vedení dětského domova jsou všechny místnosti vybaveny starším univerzálním, částečně opotřebovaným nábytkem. V dětském domově chybí místnost pro návštěvy.

Pomůcky pro hry dětí, relaxační a sportovní činnosti jsou umístěny převážně v uzamčených skladech nebo skříních. Vybavení pomůckami je nedostatečné, v převážné většině jsou značně opotřebované. Nedostatečnou úroveň mají dětské knihovny v jednotlivých skupinách, a to jak z hlediska jejich obsahu, tak i nevhodného umístění. Dle seznamu dětské literatury celého dětského domova bylo v letech 1997 a 1998 zakoupeno pouze jedenáct nových titulů převážně pro nejmladší děti. V klubovně každé rodinné buňky je televizor a videopřehrávač, další audiovizuální technika je umístěna v administrativní části domova.

Ve skladu sportovních potřeb a kolárně jsou v dostatečném množství uloženy pomůcky pro sezónní sporty, rozlišené podle věku dětí.

V roce 1997 byl pro potřeby dětského domova zakoupen služební osobní automobil značky Forman.

V dětském domově jsou tři počítače (z toho jeden přenosný) s vlastními tiskárnami, které jsou využívány pouze vedením domova. Zcela chybí výpočetní technika určená pro činnost svěřenců.

Přestože prostorové podmínky dětského domova jsou optimální, materiálně-technické vybavení vzhledem k činnosti a potřebám svěřenců je podprůměrné.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek dětského domova

Ve vnitřním řádu dětského domova je stanoven denní režim, který je pouze minimálně odlišen pro pracovní a sváteční dny (budíček). Psychohygienické zásady nejsou ve všech směrech dodržovány (dlouhý odpolední odpočinek pro děti předškolního věku a žáky prvních

tříd ZŠ). V denním režimu jsou stanoveny termíny volných vycházek svěřenců pouze v určených dnech (středa nebo pátek, sobota nebo neděle), což je nedostačující. Pitný režim je zajištěn. Pro celý dětský domov je v přízemí budovy zřízena jedna zdravotní izolace bez vlastního sociálního zařízení. V poslední době byla provedena rekonstrukce všech sociálních zařízení, která jsou dnes svým vybavením vzhledem k počtu svěřenců na vysoké úrovni.

Prostory dětského domova jsou udržovány v čistotě, na běžném denním úklidu se dle týdenních rozpisů podílejí i svěřenci. Úroveň ložnic a dalších společných místností je z estetického hlediska rozdílná. Některé pokoje dětí působí neosobně, bez patrné snahy o vytvoření soukromí.

Psychohygienické podmínky jsou podprůměrné, není respektován rozdílný věk svěřenců, denní režim neumožňuje dostatečnou aktivitu a volnost pro seberealizaci a vytváření osobních kompetencí svěřenců.

4.3 Hodnocení dětského domova z hlediska rozvoje osobnosti svěřenců, utváření všeobecné kulturnosti, osobních kompetencí, hodnotových orientací a postojů. Hodnocení dětského domova z hlediska výchovné práce (činnost vychovatelů). Hodnocení dětského domova z hlediska kvality speciálních činností (činnost sociální pracovnice, psychologa)

Svěřenci jsou do dětského domova umisťováni prostřednictvím územně příslušných diagnostických ústavů. Jsou zařazováni do jednotlivých rodinných buněk podle jejich naplněnosti, přičemž je respektováno zařazení sourozeneckých skupin do téže rodinné buňky. Pro adaptační fázi není stanoven zvláštní výchovný přístup ani jiná pravidla.

Výchovný přístup pedagogických pracovníků je stereotypní, organizace práce je zaměřena v podstatě na zajištění bezpečnosti svěřenců a zabezpečení jejich materiálních potřeb. Hospitacemi bylo zjištěno, že děti předškolního věku a žáci prvních tříd jsou po obědě ukládány k odpolednímu spánku, který končí až po 16. hodině odpolední, kdy ostatní děti mají napsány úkoly. Pak se vychovatelky věnují těmto malým dětem, zatímco starší svěřenci jsou ponecháni sami sobě. Odpoledne tráví buď sledováním televize, nebo víceméně bezcílným bloumáním v prostorách rodinné buňky nebo na zahradě. Po večeři myjí svěřenci nádobí, vychovatelka dohlíží na provádění večerní hygieny a ve 20 hodin odchází. Péči o svěřence pak přebírá pomocná noční vychovatelka.

Chybí jak plánovitá a plánovaná činnost ve volném čase svěřenců, tak motivace dětí k účasti na provozu dětského domova nebo ke společným činnostem mladších a starších svěřenců. Tento dojem vzniklý z hospitací byl podpořen obsahem týdenních plánů činnosti, které obsahovaly nejčastěji jen výčet obvyklých činností, jako je příprava na vyučování, kontrola žákovských knížek, úklid, přepírání osobního prádla a pod. Neprovádí se např. večerní hodnocení nebo prostá rekapitulace dne s celou výchovnou skupinou za přítomnosti a účasti vychovatele.

Vztah vychovatelů k dětem je možno označit za chladný, neosobní. Přitom se vyskytují situace, kdy jsou řešeny osobní či pracovní problémy výchovných pracovníků před dětmi nebo jejich prostřednictvím, což vyvolává nebo zvyšuje napětí mezi vedením dětského domova, vychovateli a svěřenci. Ti nejsou motivováni k činnosti obvyklým způsobem, ale například konstatováním, že to či ono je třeba udělat, protože jinak by měl vychovatel problémy s vedením domova.

Činnost vychovatelů je na nedostatečné úrovni. Neskýtá podmínky pro zdravý rozvoj osobnosti svěřenců, jejich hodnotových orientací a postojů. Této oblasti je nutno neprodleně věnovat zvýšenou pozornost.

Dětský domov nezaměstnává psychologa. V případě potřeby jsou svěřenci odesíláni k diagnostickým, resp. rediagnostickým pobytům do územně příslušných diagnostických ústavů. V poslední době svěřenci sami vyhledávají odbornou pomoc v havířovské pobočce Pedagogicko-psychologické poradny Karviná.

Sociální pracovnice je ve své funkci poměrně krátkou dobu. Dle sdělení ředitelky dětského domova je především nutno uspořádat dokumentaci svěřenců a agendu týkající se ošetrovného a sociálních dávek, která byla před příchodem současné sociální pracovnice na velmi nízké úrovni. Vlastní práce se svěřenci a jejich rodinami je proto zatím odsunuta mimo ohnisko pozornosti pracovnice.

Úroveň a rozsah speciálních činností jsou zatím spíše podprůměrné, pravděpodobně především proto, že je třeba nejdříve vyrovnat skluz vzniklý v uplynulém období.

4.4 Hodnocení dětského domova z hlediska znalosti a využívání důležitých informací o svěřencích (osobní a rodinná anamnéza, závěry speciálně-pedagogických, psychologických a psychiatrických vyšetření)

Jeden osobní spis má každý svěřenec založen a uložen u sociální pracovnice, další si vedou výchovní pracovníci jako osobní záznam s kopiemi soudních rozhodnutí nebo odborných vyšetření, jinou formou osobního spisu je individuální výchovný plán, který je veden každým vychovatelem zvláště u téhož svěřence, takže existuje ve dvou i třech verzích. Není dostatečně kontrolována časová posloupnost dokladů při jejich zakládání.

Vychovatelé, případně další pracovníci dětského domova, jsou s osobní a rodinnou anamnézou, zdravotním stavem a dalšími důležitými fakty seznamováni po nástupu nového dítěte do zařízení. Výchovní pracovníci mají možnost opakovaně nahlížet do osobních spisů v kanceláři sociální pracovnice. Tato místnost se uzamyká. Využívání závěrů z odborných zpráv je nesystematické, závislé na odborné zdatnosti jednotlivých pracovníků a jejich zájmu o svěřence. Dlouhodobé využívání poznatků o svěřencích ve prospěch jejich výchovy, vzdělání a zájmů má značné rezervy, protože kolektiv vychovatelů je nestabilní, je zde vysoká fluktuace pracovníků. Ze strany vedení školského zařízení nejsou výchovní pracovníci dostatečně motivováni k jejich využívání.

Úroveň využívání důležitých informací o svěřencích je podprůměrná.

4.5 Hodnocení dětského domova z hlediska úrovně výsledků výchovně-vzdělávací činnosti

Dětský domov neprovádí katamnestická šetření, takže nelze exaktně stanovit procento svěřenců, kteří se po ukončení přípravy na budoucí povolání nebo po skončení ústavní výchovy ve školském zařízení úspěšně zařadili do běžného života.

V posledním období byla ze strany vedení dětského domova vyvíjena snaha ukončit ústavní výchovu u zletilých svěřenců i v takových případech, kdy tito neukončili přípravu na budoucí povolání a neměli rodinu, která by jim pomohla zařadit se do běžného života.

Ze strany vedení dětského domova není využito všech možností pro optimalizaci zařazení svěřenců do života a povolání. Tuto oblast třeba hodnotit jako nedostatečnou, vyžadující neprodlené řešení.

4.6 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují činnost dětského domova

V dětském domově nejsou zřízeny žádné zájmové kroužky. Ve velmi omezené míře jsou využívány a podporovány individuální zájmy a aktivity jednotlivých svěřenců.

Ve školním roce 1997/98 děti navštěvovaly taneční, počítačový a kulturistický kroužek v domě dětí a mládeže. Pro další aktivity svěřenců byla ze strany vedení zajištěna tělocvična v blízké základní škole a plavecký bazén v Havířově. O možném pronájmu těchto prostor v letošním školním roce vedení dětského domova teprve jedná.

Dětský domov každoročně organizuje regionální plaveckou soutěž, svěřenci se zúčastňují oblastních kulturních a sportovních soutěží, např. „Nejmilejšího koncertu“ v Karviné, soutěže mezi dětskými domovy ve stolním tenise. V září 1998 se dvě družstva (starší kategorie a dorost) zúčastnila Priessnitzova běhu v Jeseníku. Jednou ročně děti připravují dárky a kulturní vystoupení pro důchodce v domě s pečovatelskou službou v Havířově.

Pro děti jsou občas pořádány krátkodobé výlety do okolí Havířova a Beskyd, jednou ročně zájezd do ZOO v Ostravě. V průběhu prázdnin byly pro všechny svěřence zajištěny dva rekreační pobyty (Jánské Lázně, Beskydy – rekreační středisko Grůň) a pro vybrané děti dva letní tábory. Těchto akcí se nemohli zúčastnit svěřenci starší osmnácti let, kteří si je neměli z čeho hradit.

Ze všech akcí je pořizována fotodokumentace, která je uložena v ředitelně.

V dětském domově jsou vytvářeny podmínky pro rozvíjení a podporování osobnostních zájmů a aktivit svěřenců jen v omezené míře. Další aktivity dětského domova lze hodnotit podprůměrně.

4.7 Hodnocení činnosti zařízení, která jsou součástí dětského domova

Součástí dětského domova je školní jídelna s kapacitou 50 jídel. Stravují se zde svěřenci a službu konající vychovatelé. Týdenní jídelníčky jsou řádně zpracovány a vyvěšeny v jednotlivých rodinných buňkách na viditelném místě. Dle kontroly archivovaných jídelníčků lze konstatovat, že skladba stravy je rozmanitá a je věnována pozornost její biologické hodnotě. Kladně lze hodnotit podávání teplých večeří v průběhu celého týdne. Pro jedno z dětí je připravována bezlepková dieta. Pravidelně jsou v kuchyni vyráběny vlastní saláty, kompoty z darovaného ovoce a kysané zelí.

Prostorové podmínky a vybavení školní jídelny jsou na velmi dobré úrovni. Činnost školní jídelny je nadprůměrná.

5. ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

Klady :

- optimální prostorové podmínky
- velmi dobrá úroveň stravování

Zápory:

- napjaté vztahy mezi vedením, pracovníky a svěřenci
- nejednotné výchovné působení
- nejasné stanovení výchovně-vzdělávacího programu i typu dětského domova
- není zajištěna smysluplná mimoškolní činnost především starších svěřenců
- nejsou stanovena kritéria hodnocení svěřenců a stanovení výše kapesného
- nedostatečná pozornost věnovaná profesní orientaci svěřenců
- vedoucí pracovníci školského zařízení nevykonávají přímou výchovnou práci s dětmi v rozsahu stanoveném normou
- nedostatky ve vedení povinné dokumentace
- zcela nedostatečné právní vědomí pracovníků
- nefunkční vnitřní i vnější informační systém
- nedostatečná spolupráce se speciální školou
- velká fluktuace pracovníků
- nevyhovující denní režim odporující principům psychohygieny
- absence soukromého majetku svěřenců
- neochota k uzavírání dohod o prodloužení ústavní výchovy u zletilých svěřenců, kteří nedokončili přípravu na budoucí povolání
- absence individuálních výchovných přístupů k svěřencům se speciálními výchovnými potřebami
- nedostatečná práce s talentovanými svěřenci

5.2 Datum vyhotovení zprávy

V Olomouci dne 20. 10. 1998

razítko

Podpisy inspektorů: vedoucí týmu: Mgr. Alena Wiesnerová, v.r.
  členové týmu: Mgr. Antonín Grulich, v.r.
  Mgr. Ludmila Konopková, v.r.
  Mgr. Marcela Orságová, v.r.

5.4 Datum a podpis ředitelky kontrolovaného dětského domova stvrzující převzetí zprávy

Inspekční zprávu jsem převzala dne 98-11-05.

razítko

Podpis ředitelky dětského domova   Blažena Zdrávková, v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel dětského domova podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

5.5 Další adresáti zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo č.j. jednacího protokolu ČŠI
MŠMT ČR:	98-11-23	132 498/98
Školský úřad Karviná:	98-12-04	143 475/98-011050
ČŠI:		

Bez připomínek ŘŠ.